

.. GÖRAN HÄGG

Den stora
kometen

.. GÖRAN HÄGG

Den stora
kometen

 SAGA
EGMONT

Göran Hägg

Den stora kometen

Saga

Den stora kometen

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 1975, 2018 Göran Hägg och SAGA Egmont, an imprint of Lindhardt og Ringhof A/S Copenhagen

All rights reserved

ISBN: 9788711920206

1. E-boksutgåva, 2018

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom Egmont-koncernen

I long to see St. Judy's Gomet
Sparkle in your eyes

– *PAUL SIMON*

C'est ici un livre de bonne foi, lecteur.

– *MONTAIGNE*

I

Låt mig först berätta hur det såg ut. Där fanns vita väggar och ett skrivbord. Den ena kortväggen upptogs av ett fönster. Den andra uppfylldes helt av dörren. Därutanför låg en korridor med likadana dörrar.

Det fanns också en bild på väggen som jag tyckte mycket om att betrakta. Den hängde rakt över mitt skrivbord. Det var ett träsnittsimiterande tryck av den typ som kan köpas i affischbutiker. Myllret av figurer på bilden föreställde enligt påskriften "Mollbergs paradering på Korpral Bomans graf". Där fanns bl a en hel liten musikkår. Något av en berusad vaktparad. Blåa uniformer, ben med vita stövletter. Gevär och bajonetter. En liten rödsprängd man trakterade en gulglänsande flöjt, som stack fram under hans mustasch. En frenetiskt trummande trumslagare verkade på väg att ta överbalansen. Därbredvid slogs ett par cymbaler samman hotande nära en svart läderhatt. Där syntes blixtrande spel och polerade valthorn. I bildens centrum gick något slags perukprydd befälsperson, som också tycktes ha svårt med balansen. Vidare fanns det en svartklädd präst och en man med spade. Det hela liknade Ilja Repins målning "Korsprocessionen", men krympt till mindre skala, sekulariserad, förvandlad från rysk tragedi till svensk pilsnerkomedi. Runtomkring stod barn, krymplingar på kryckor, berusade kvinnor och druckna män, trashankar och dagdrivare. Bakom reste sig en kupol. Inte den ryska lökkupolen, utan en västerländsk kyrkhuv, som vilket skolbarn som helst borde känna igen som Katarina kyrka på Södermalm i Stockholm. Dessutom var det skillnaden i

tiden. Bilden ville ge intryck av att vara från den tid den skildrade, slutet av 1700-talet. Men det syntes att den var högst tio år gammal. Förutom bilden fanns det en almanacka på väggen. Nu var det nådens år 1973. Och jag brukade ofta betrakta bilden, där den hängde på väggen i min kontorsmodul. Trots skillnaden i tiden.

På tal om tiden, så var den precis som arbetslokalerna på det här

stället indelad i moduler. Dessa tidsmoduler omfattade tjugo minuter. T ex fram till förmiddagskaffet var det fem moduler, kafferasten var en modul och lunchrasten tre moduler osv. Eftersom det från början varit vår institution som experimenterat fram det modulsystem som sedan ett par år införts bl a i skolväsendet, var vi tvungna att föregå med gott exempel och själva tillämpa ett liknande.

Särskilt ofta brukade jag betrakta bilden på väggen så här på eftermiddagen, den sista modulen före arbetets slut, när dagens siffror och undersökningar var färdigbehandlade, alla sammanträden utrökta och intet återstod utom att vänta på det magiska klockslaget.

Bilden tilltalade mig, eftersom den inte betydde något. Ingenting annat än att det strax var dags att gå hem. Den hade hängts där av den högre vilja som fördelade det anslag till KONST som måste fördelas vid byggandet av statliga verk. Modulen bredvid pryddes av ett reproducerat inkunabelblad, och den därbortom av ett grafiskt landskap. Chefsrummet (= tre moduler utan mellanväggar) hade två engelska jaktstick och praktikantrummet en modernistisk pajkastning. Självt hade jag alltså lyckats kapa åt mig det imiterade sjuttonhundratalstrycket.

Kalla mig Christer. Det är lättast så, eftersom de flesta i min generation (födda 1945 och åren däromkring) tycks ha hetat Hans, Lars eller Christer (= Hasse el Hansa, Lasse el Larsa och Krilla). Åtminstone i den trakt av stan där jag är

född. Men strunt i det. Bilden tilltalade mig alltså därför att den var enkel och för att den betydde slutet på arbetsdagen. Nu satt jag och såg på den och väntade på uppbrottssignalen. Det var sent i november, den 28 :e, och redan nermörkt och snöigt därute. Dessutom hade den senaste tiden varit rent ut sagt för jäklig. Det är faktiskt inte lätt att säga varför. Jag har lika svårt att förklara det för mig själv som för er.

Det var inte arbetet eller den förvirring som det åstadkom som tyngde mig. Det var jag ganska säker på. Att vi hade vissa klagomål på vår verksamhet berörde mig inte så mycket. Det fick man räkna med i det här gemet. För övrigt gav jag inte själv speciellt mycket för det hela som institution betraktat, men man måste ju leva, och alla beslut och allt ansvar låg ändå långt högre upp, och det var för övrigt ingen som begärde att man skulle ta ställning till det man höll på med.

Inte heller kunde jag intala mig att det var världen det berodde på.

Den STORA världen, som man konsumerar via TV och tidningar. Den gjorde nog så gott den kunde, och jag insåg att det var bara det att jag inte kunde få rätsida på mina antipatier. Ta bara det här med Saudi-Arabien till exempel. Ingen rätsida där inte. Ena veckan var Saudi-Arabiens FN-delegat min hjälte, när han skällde ut Chilejuntans delegat, gav honom på påsen efter noter och inhöstade hela den progressiva världens jubel. Nästa vecka var det färdigt igen. Nu deklarerade samme fryntlige farbror att israelerna borde utrotas från jordens yta. Kanonerna, överste Khadaffi, Idi Amin och påven mullrade och inhöstade hela den . . . ja, för tusan, nu var kören nog så blandad. Israel var bäst i världen, när jag gick i småskolan ett tiotal år efter Auschwitz. Nu var de plötsligt sämst hos en del och ganska bra hos en del. Och hos mig? Ja, det vete någon som

vet bättre. Åtminstone var Saudi-Arabien definitivt ute i kylan. Åtminstone hos mig.

Hursomhelst, något hade gnagt mig de sista månaderna. På något vis var det hårda bananer hela tiden. Och nu skulle dom förbannade araberna stänga av värmen för oss också. Och jag som köpt radhus och allt. Oljestopp. Samtidigt var det givetvis synd om palestinierna, judarna, hundarna i Reykjavik, mig själv och gud vet inte vem. Kallt var det som sagt också. Kallt hade det varit den hösten, och kallare skulle det bli. Den yttre förvirringen bildade en större ram att förklara min egen ledsnad i. Så var det. Men det var knappast någon förklaring. Jag måste helt enkelt hitta på någon ny ursäkt. Och någon sådan hade jag inte funnit. Jag visste ju inte ens vad det var som jag måste ursäkta eller förklara. Och en ny dag gick mot sitt slut.

Helt tom i huvudet stolpade jag ut från tegelentrén på jobbet den eftermiddagen. På bussen från Solna till Odenplan var det en kärring som försökte läsa min kvällstidning. Jag hämnades genom att försöka läsa hennes, och det var riktigt spännande ett tag, men så klev hon av vid Haga Norra, och så var det lika tråkigt igen. Hon hade ett långt hästansikte och stor kamerautrustning, och när hon stigit av bussen, såg jag hur hon tog på sig en grå båtmössa. Jag har aldrig återsett henne.

Vid Odenplan tog jag tunnelbanan söderut för att åka hem, men vid Slussen tänkte jag att det ska jäklar inte gå så här och bara låta sig låtas, så jag klev av. Och vad skulle jag göra nu? Tja, jag gick upp på Slussplan så länge och köpte en varm korv. Det var rena snögloppet och absolut becksvalt ute. JULSTÄMNING. Visserligen fanns det en piratiserande privatkorvgubbe därnere under asfaltplattan vid busstationen, och jag tänkte att man BORDE gynna honom, men samtidigt är man ju rädd för bakterier och annan orenlighet – och jag hade ju bestämt mig för att inte

låta mig toppridas längre. I korvståndet här uppe hade de faktiskt också BOSTONGURKA till korven. Åt fanders med frifräsaren där nere. Frifräsare. Säkert snöt han sig i handen också. Det är ju därför dom förbjuds. Och så för att alkisarna ska få svårare att hitta till Systemet, förstås. Ni vet, SYSTEMET har små skyltar, fan så små, och det ligger dessutom alltid gömt på en bakgata, även i de systemtätaste kvarteren på Söder. Men det räcker med att titta utför några lovande bakgator : där korvgubben står, där ligger det ett Systembolag, så säkert som aldrig det. SYSTEMET. Tanken slog mig med förödande kraft. Jag drog först upp rockärmen, så undan med kavajärmen, skjortärmen och handsken – det var lite vanskligt att samtidigt manövrera korven – och såg på min Swissomatic. Halv sex. Tanken steg upp med beundransvärd klarhet. Jag rusade uppför Peter Myndes backe. Ingen kö alls en torsdagskväll mitt i veckan. En vinare. Kanske två. Låt gå för två. En att bjuda. Hasse. Bodde ju för sjuttsingen i närheten. Kila upp till Hasse. Någon att TALA med. Med en vinare i handen skulle det verka naturligt. Det var min bländande logiska tankegång. Hem? Hem kunde jag ringa från Hasse.

Det gick ju till och med en buss förbi dit upp. Den hade hållplats vid Slussplan. Högt ovanför i mörkret dolde sig det för allmänheten och årstiden definitivt stängda Mosebacke, och under den korta bussresan upp till Hasse skymtade ett par gånger Katarina kyrkkupol. Fasadbelyst i snöyran.

Hasse bodde på Erstagatan. Han var alltid hemma. När han inte var på möte. Jag måste erkänna att jag faktiskt sprang uppför stentrapporna i huset. Visst var Hasse hemma. Jag ringde på dörren. En gång. Två gånger. Tre. Jovisst var han hemma. Nu rörde det sig därinne. Aha. Mitt spårsinne sa mig att detta ljud var ett-sånt-ljud-man-gör-

när-man-just-har-vaknat-av-en-ringning-1 jud. Mycket riktigt. Visst var det det. Nu hörde man hur telefonluren slängdes på med ett ilsket pling. Nu fanns det 50 % chans att det var Hasse och inte hans fru som gav ifrån sig detta när-man-just-har-vaknat-av-en-ringning-ljud och hasade mot dörren med eftermiddagssömndruckna has. Tack och lov hade de inga barn som kunde kräla och kleta på en. Jag vet vad jag talar om. Om det nu var så att det var hans fru, kunde det förstås bli pinsamt. Men jag kunde ju alltid gömma påsen bakom ryggen, fråga efter Hasse, få höra att han inte var hemma, säga hej, åka hem till mig, äta middag och säga att jag köpt vinpavorna för att ha på lördan eller fredan eller nästa vecka när den och den kommer eller något sånt – och så hade jag blivit försenad på jobbet, du vet hur det är, hur är det med ungarna? . . . Men om det nu var så att det var Hasse som öppnade, tja . . . Dörren gled upp och mina farhågor låg bortblåsta i bakhuvudets arkiv. Hasse stirrade nymornat och orakat med sina vattniga brevbärarögon och suckade : – Va . . . Hej . . . hoppa in. Jag låg visst och slaggade. Louise är på möte . . . hoppa in.

– Visst. Synd att jag störde. Hade vägarna förbi av en händelse, du vet. Och så tänkte jag att jag skulle titta upp. Så jag tjackade dom här. Man kan ju inte komma tomhänt.

– Hö . . . äre läge?

Han verkade angenämt överraskad. Jag krängde av mig och rusade in i det lilla vardagsrummet. Till brädden fyllt av affischer och odiskade glas.

Två diskade glas kom in.

– Hurharure? sa han.

– Jo tack. Själv då? sa jag.

– Jo tack. Knäcker du fortfarande på det där stället?

– APIS? Arbetspsykologiska Institutet. Visst. Och du drar dina brev?

– Jo men visst, sa han.

Lenin tittade hult ned från en affisch i tunnelbaneannonsformat. Från andra väggen blängde en oblekt tapetfläck, där ordförande Mao och Lin Piao efter vad jag kunde erinra mig i det längsta hållit ut i orubbat broderlig sämja.

- Nej fan, nu är det läge!

- Ja, hi-ö-hö-öhö, gnäggade han. Detta var en fulländad imitation - fast bokstäverna inte förmår göra den rättvisa - av vår gamle kompanichef på skratthumör. Som den intelligente förstår daterade sig vår vänskap till det militära.

- Ska du upp tidigt imorron? sa jag.

- Jo.

- Hur fan går det?

- Nja, suckade han och tog en ny klunk, det blir lite skitnödigt. Men det brukar gå. Fyllångest. Kommeru ihåg den där gången förresten?

- Vet inte. Men jag minns den där morron då jag ledde dej genom lägret på vaktrunda vid Eldsele. Du svajade i zick-zack över vägen som den värsta slalomåkare. Man hann nätt och jämnt fånga upp dej vid ena diket, så var du på väg ner i det andra. Fast det är klart; det var kärvt då vi träffades i höstas också. Det är ditt öde att vara bakis på *post*. Ha-ha.

- Det var det jag tänkte på. Du skulle ha sett mej i kontorshusen på Drottninggatan morronen efter.

- Då så. Skål för fan! Nu är det läge.

- Nu är det läge.

Lenin log allt huldare från affisken. Två sydostasiatiska bönder spände sina muskler bakom gevären nere vid bokhyllan.

- Du, förresten, får jag ringa hem?

Det fick jag. Sagt och gjort. Officiellt hade jag stött på Hasse på tunnelbanan. Och så hade det blivit som det blev.

Nej, jag skulle inte bli sen. Jo, jag var nykter och skulle så förbli. (Hur det hela skulle reda upp sig återstod att se. I mitt dåvarande tillstånd tyckte jag att jag gjort mer än vad man kunnat hoppas. Jag var helbra. För övrigt gav jag jäveln i alltihopa.)

Nästa vinare.

Under alla förhållanden började jag inte förrän klockan nio dagen därpå. Och det var länge, länge dit.

- Och vad gör du annars? sa jag. Demonstrerar?

- Tja ...

(Han blev med ens något nyktrare.)

-. . . det är mycket med den här spionaffären. IB-rättegången och det, du vet.

Hasse fungerade på något sätt som mitt goda samvete. Eller dåliga, om man så vill. För att kunna fortsätta att vara en gluff-gluff, lidelsefullt upptagen av mina egna förtretligheter i smått och velig och rådvill i stort, utan att tro någon - allra minst mig själv - om gott, behövde jag veta att det ännu fanns någon som var alltigenom god, alltigenom troende. Någon som höll fast vid sina hopp, hur de än envisades med att bedra honom, någon som alltid förmådde. Därför gladde det mig att han förmådde förvånas, vara uppretad, tro och arbeta. Jag kände mig alltid extra styrkt och ansvarsfri efter en stund med hans helgonlikhet. Sedan gick det bättre att fortsätta att vara som vanligt.

- Vad kan du göra åt den då? sa jag försiktigt.

Rättegången alltså?

- Inte mycket, sa han. Men man kan alltid försöka motarbeta känslan av att det är så jävla naturligt med hemliga underrättelseorgan i ett land att man ställer dom som avslöjar fifflet inför rätta. Du vet, jag har faktiskt skrivit en liten artikel för *Röda Massan*. Jag tänkte att du kunde hjälpa mej och titta på den och se på

formuleringarna och lite så där. Jag hade faktiskt tänkt ringa dej. Men det blev aldrig av. Men du kan kanske titta på den nu?

Han hoppade bort till skrivbordet och kom tillbaka på vingliga ben. Jag tog papperet.

Ur välunderrättad källa

Brukar ni läsa James Bond? Jaså inte. Nåja, i och för sig kanske det hedrar er. Men faktum är att i dessa dagar, då man inte längre kan vara säker på någonting ens i vårt land, får man gå till de underligaste källor om man vill hålla sig välinformerad.

Under årtal av sorglöst välfärdsparadisande har man via press, skola och myndigheter fått veta att "vår underrättelsetjänst sköts huvudsakligen av militärattachéerna, som inrapporterar officiella fakta och uppgifter." "Spioner i egentlig mening har vi inte (det är bara dom stygga, stygga ryssarna och dom på senare år lite småelaka amerikanarna och andra utlänningar)." Osv.

När jag erinrade mig sådana formuleringar, rann mig samtidigt i sinnet något annat jag läst under samma tid. I From Russia with Love (1957) låter Ian Fleming de sovjetiska underrättelseorganen planlägga en komplott mot James Bond och därvid diskutera olika staters spionorganisationer. General Vozdvishensky (tidigare kontaktman åt mästerspionen Sorge och "Röda Orkestern", som vi i Sverige numera känner från en TV-serie häromåret) säger:

"I denna fråga," sa general Vozdvishensky försiktigt, "får

man inte förväxla mannen med ämbetet. Varje land har bra spioner och det är inte alltid de största länderna som har de flesta eller bästa. Men hemliga

underrättelsetjänster är dyrbara, och små länder har inte råd med den samordnade insats som frambringar bra underrättelser - förfalskningsavdelningarna, radiosystemen, registeravdelningen, matsmältningsapparaten som utvärderar och jämför agenternas rapporter. Det finns enskilda agenter som arbetar för Norge, Holland, Belgien och till och med Portugal som skulle kunna vara till stort besvär för oss om dessa länder visste värdet av deras rapporter och använde dem väl. Men det gör de inte. Istället för att skicka sina informationer vidare till de större makterna, föredrar de att sitta på dem och känna sig betydelsefulla. Så vi behöver inte besvara oss med dessa mindre stater," han gjorde en paus, "förrän vi kommer till Sverige. De har spionerat på oss i århundraden. De har alltid haft bättre informationer om Östersjöområdet än till och med Finland och Tyskland. De är farliga. Jag skulle vilja sätta stopp för deras aktiviteter."

Det är sidan 37 i paperback-upplagan (PAN, London). Jag sprang och slog upp stället. I marginalen hade jag då skrivit ett "oj då", som man gör när man ser någon lustig uppgift om Sverige i en främmande bok. Ni vet, isbjörnar och sånt. Så långt den tydligen välunderrättade f d Secret Service-agenten Ian Fleming. På söndag skall jag åka och titta efter isbjörnar, om inte Goldfinger hinner ruinera världen innan dess.

Typiskt Hasse!

På hur många leriga lastbilsflak och iskalla postrundor kring våra kokvagnar hade han inte försökt övertyga mig om att ingenting förändrats eller förbättrats sedan Oscar II:s dagar! Hur ofta hade han inte utbasunerat att det vore

en villfarelse att tro att exempelvis det militära var en ö i samhället, en pinsam oas, ett refugium för kryptonazister, översitteri och förakt för demokratin. Nej, allt, allt, allt var förtryck, utsugning, elände och mervärde. Och ändå trodde ingen så benhårt som han innerst inne på det strömlinjeformade svenska samhällets socialdemokratiska förträfflighet. Den svenska vänsterrörelsen, den s k "nya" vänstern, är trots allt i lika hög grad som allt annat en produkt av det samhälle där den vuxit fram. Ett isolat av dess idealistiska sida. Hasses revolution skulle förmodligen innebära något mer folkhemskt än någon inom socialdemokratin på länge vågat föreställa sig i sina vildaste drömmar. Ändå gick givetvis jargongen inom hans organisation ut på att riva ned och omstörta. Men riva ned och bygga upp är mångtydiga ord. Mest tycktes man ägna sig åt att bygga sandslott. Typiskt Hasse. Tron på revolutionen som en nödvändig och oundviklig yttersta dom gav stadga åt hans optimistiska tillvaro. "Tror du att borgarna kommer att släppa den totala makten godvilligt? Förtrycket kommer att bli mer organiserat, innan den progressiva krafterna kan segra." Jag kunde trallen. Men ändå kunde ingen bli mer sårad över att se sina profetior infriade. Jag kunde riktigt se honom framför mig, lång, i lodenrock och syntetpälsmössa, med postväska över axeln, spejande efter isbjörnar nere vid Strömmen. Förmodligen skulle han klappa dem om han fick syn på dem. Isbjörnarna alltså. Själv har jag aldrig varit djurvän. Katter är all right. Kanske hundar. Men isbjörnarna är vidriga. Åtminstone på Skansen. Jag hade varit där i somras. Hela tiden var jag livrädd för att ungarna skulle drutta ned till bestarna som lunkade sin vansinniga vaktparad: från klippan i vattnet, genom vattnet till stenhällen, från stenhällen upp på klippan, slänga tre gånger med huvudet och visa tänderna, och så från klippan ned i vattnet igen. När jag var liten var

jag själv rädd för att drutta i, när någon vänlig faster eller moster lyfte en över räcket, så att man riktigt skulle se hur de lunkade, lojt vansinniga, från klippan i vattnet etc. Det hände visst att de åt upp nån ibland, hade jag läst. Strunt i det. Jag struntade i alltihop, satte ut ett par kommatecken och räckte tillbaks papperet till Hasse.

- Skitbra, sa jag. En verklig pådyngning.

- Tyckeru det?

- Visst, fast själv har jag lite svårt för isbjörnarna. Dom får mej bara att tänka på Arbetspsykologiska Institutet.

- Gör ni inga studier på brevbärare? sa han.

- Inte ännu. Förra månaden var det maskinskriverskor, sa jag.

- Umm.

- Maskinskriverskor. Fast det heter visst nåt annat i dom officiella papperen. Det får inte framgå att det bara är kvinnor som har låglöneyrken av den typen. Knatter, knatter, du vet.

- Jaha. Jag trodde det var knarr-knarr . . . Du jag tror jag har en vinare i skafferiet.

- Det blir den tredje, sa jag.

- Det blir det, sa han.

Han försvann och återkom med en Misket Karlovo.

- Snygg översättning du hade gjort. Från engelska och allt.

- Mmm. Louise hade boken, men bara på engelska. Och hon hjälpte mej.

Louise var hans fru. Hon som var på möte. Klockan var fem över nio, och vi var rejält på kanylen.

Samtalet kretsade kring huruvida de högavlönade, biskopar, byråchefer och arkitekter, i statlig tjänst borde strejka för att höja sina löner och därigenom tömma kapitalisternas penningpåsar. Hans rörelse ansåg tydligen detta. De stödde sig härvid på någon auktoritativ analys i

någon av sina 1800-talsklassiker. Tror jag. Teori var tyvärr inte Hasses starka sida. Gud vet hur det egentligen förhöll sig med detta. Jag visste inte. Dessutom var vi som sagt rejält på näsan. Jag ska inte förvrida sanningen mer än nödvändigt genom att försöka återge några repliker ur samtalet. Det är svårt nog att ungefär återge vad som sagts eller tänkts vid nyktra tillfällen. Och det spelar som sagt ingen roll vad eller varför vi diskuterade. Men om jag inte minns fel, kom det in en ny vinare. Eller två. Och jag måste ha bett att få sova där, eller också föll vi bara ihop efter att ha sagt en massa dumheter, eller hur som helst. Hi-ö-hö-öhö. Eller hur som helst.

2

Skärvorna av påföljande morgon. Påföljande morgon. I högsta grad påföljande morgon.

(a) Den kom krypande över en. Lömskt smygande. Den fann mig inlindad i ett blommigt draperi på Hasses soffa. På bordet – i en kökkenmödding av fimpar, flaskor, aska och glas – simmade ett uppblött paket gula BLEND. Flip-top-locket var avrivet och avslöjade innehållet: fem halvrökta fimpar. Innanför en öppen dörr vajade sovrummet, där Hasse och ytterligare ett bylte förvarades. Hasse låg hopsamlad på sängens obäddade del.

Efter ytterligare en kvart förmådde jag maka armen i läge, så att jag skulle kunnat se på klockan – om den suttit kvar där. Det gjorde den inte. Den måste finnas någonstans i ruinhögen på bordet. Jag måste ha tyckt att den tryckte, när jag mådde illa under natten, och följaktligen tagit av mig den tillsammans med skjortan, byxorna och höger strumpa. Jodå, jag hade alldeles utmärkt känsel i fötterna. Dessutom kallsvettades jag i skrevet och armhålorna. Huvudet hade vuxit, håret satt hoptovat och tyngde på pannan. Att RÖRA huvudet eller LYFTA det för att utröna klockans läge var inte att tänka på. Detta problem sysselsatte mina tankar i vad som måste ha varit årtal. Ja, jag strävade medvetet att sysselsätta de i funktion varande delarna av det centrala nervsystemet med detta mekaniska spørsmål – för att hindra nervändarna att beröra de pinsamma bilder ur minnets rika förråd alltifrån barndomen till gårdagskvällen som spelades upp i

teknosupermascoporama i en angränsande del av hjärnkontoret.

Efter fem år lyckades jag – fortfarande utan att röra huvudet –kräla mig ut på dass, pissa, kalva, diarréa och dricka vatten, få upp det, leta bland gamla tandborstar efter magnecyl, svälja en (magnecyl, alltså, fast den kändes som en tandborste), spy upp den, svälja en till, åla tillbaka och känna huvudet pulsera som en brännmanet på soffkanten.

Efter eoner av tid skar en väckarklocka genom evigheten. Byltet bredvid Hasse visade sig innehålla en flanelipyjamas, som for upp och drog av alla krafter i hans livlösa lekamen. Klockan var halv fem på morgonen.

(b) Det var den tjugonionde november. Dagens namn var Sune. Förkunnade almanackan på köksväggen.

– Hade ni roligt igår?

Hasses fru såg fräsch och belåten ut. Det hade tydligen varit ett väldigt lyckat möte.

Hasse såg inte fräsch ut. Vi måste för övrigt båda ha utgjort en bedrövlig anblick redan när hon kom hem – enligt egen utsago vid tolvtiden. Med skräckblandad beundran åsåg jag hur han tappert försökte pressa i sig en tekopp – och en LIMPSMÖRGÅS. På bordet stod till och med en burk BOSTONGURKA. Fast den tycktes ha tillkommit mera för syns skull. Med ögonen tårade av ansträngningen arbetade han sig just fram mot mitten av smörgåsen.

– Du, jag hänger med dej till centrum, när du går, så kan jag gå in på Centralen och ringa mej sjuk därifrån. Kanske kan jag få ner en kopp kaffe då. Nu går det inte. Dom har väl öppet så här dags. Så får jag se hur jag gör sen. Ska du verkligen gå och jobba? framkastade jag.

– Umm.

- Jaså. Ja det är klart. Posten måste fram. Du får säkert utmärkelsen "arbetets hjälte". Ur Rainers hand.

- Nä, du vet, för många sjukdagar redan. Du vet. Det ska nog gå.

- Ja ja, det får väl vi också göra snart. Om du ska hinna.

- Visst, visst. Lugn, jag hinner. Hur gåre för dej då?

- Det går nog.

- Kan du komma hem så där då?

- Tja.

- Nja, jag vet ju vad du sa igår.

- Sa, jag?

- Kommeru inte ihåg det?

Filmmaskinen i mitt inre satte igång igen. Efter förnyat dassbesök var det dags att tränga ut i kylan igen.

Huvudet och magen kämpade hela tiden för att byta plats, och jag kalvade i snödrivan utanför. Hasse följde mitt exempel.

- Du är en skam för brevbärarkåren. Där ser du, där fick du för att du försökte göra dej till. Smörgås och te. Vilka fasoner! Vilket överspel!

- Hi-ö-hö-öhö!

Det var slaskigt och halkigt på gatan. Ännu vit av natten. Ospårad, inte uppkörd ännu. Utanför porten stod en kille i fårskinnspäls, vit fårskinnsmössa av den modell som länge såldes på arméns överskottslager, påsiga byxor och läderpjäxor. Han tog energiska åkarbrasor i halvmörkret, och det verkade som om han frös alldeles okristligt. Som en stor isbjörn iakttog han blaserat våra spyor från sin upptrampade fläck på andra sidan gatan. Uppe i hörnet halkade två spårvägare på hemväg förbi, och nere vid busshållplatsen stod en huttrande flicka i sextonårsåldern. Inte heller hon verkade särskilt fräsch eller utsövd. Medan vi väntade började det snöa på nytt.

Vi skildes i den södra uppgångshallen från T-centralens tunnelbanestation. Jag mådde förbålt illa. Mina planer för dagen var något oklara. Hem kunde jag inte. Nej. Vare sig gå eller åka. Inte ännu, inte nu i alla fall. Klockan sju skulle växeln på jobbet öppna. Till dess fick jag försöka stå ut. Säkert var någon av kaffeserveringarna på Centralen öppen. Jag vacklade genom den underjordiska kakeltunneln under Vasagatan mot Centralstationens stora vänthall.

Försedd med en Dagens Nyheter och ett nytt cigarrettpaket och en plastmugg med nattgammalt bryggkaffe – det gick faktiskt att få ned några munnar – inväntade jag så mitt uppsättande på APIS' sjuklista för dagen.

(c) Den – APIS' sjuklista – fick vänta till åttatiden. Jag kände en oförklarlig ångest vid tanken på att ringa, Gud vet hur jag fick tiden att gå hem. Dessutom hade jag ont om småpengar. Jag växlade i samband med toalettbesök. Det kostade 50 öre, och kissnissen hade gott om grus. Under tiden upptäckte jag att jag saknade min klocka. Den måste fortfarande ruva någonstans i röran på Hasses vardagsrumsbord. Fast röran och rovan var kanske uppstädade vid det här laget? Lika bra att ringa dit och fråga på en gång. Sedan kunde man knata dit och hämta den, kanske. Det fick framtiden utvisa. Numret? Telefonkatalog fanns ju i varje automat. Jag ringde i alla fall till jobbet först.

– Arrrbetspsykologiska Innstituuutet!

– Ja, det här var 461205-0359 Strandh . . . S-T-R-A-N-D-H . . . Jag är . . . jag . . . uff . . . menar, jag har ont i halsen.

–???

– Ja, jag är sjuk, jag kan inte arbeta idag.

– Ett ögonblick... jag ska anteckna det... bla, bla, sjukkassan . . . bla, ett ögonblick, så ska jag koppla er – det

var avdelning C, va?

- Ja, hm ...

pip pip pip

- Romander!

Ja tjänare. Ööhhhrk. Det var Strandh. Du, jag taskig i halsen. Lite feber och så där. Så jag kommer inte idag.

- Jaså. Ha, ha. Du är en dåååååålig människa . . . Nä, du, det hörs faktiskt, du låter verkligen seg.

- Jaruvet. Alla ligger ju så här års. Melander på B och Ask på F.

- Mmmm... Du, det var så sant, FESTEN. Du måste för fan komma på personalfesten på fredag. Det är ju för fan imorron. Midvinterblot. Det blir HOLMGÅNG! Alla kommer. Kaninerna också. DU! Vilken grej. Äh, du, du måste komma, för fan. Det är ju på kvällen. Va. Det är ingen som säger nåt. Du har ju pröjsat för fan . . .

- . . .

- Du måste...

- Ja, kanske. Får se hur det är imorron på dan. Kanske ett kort tag på kvällen.

- För fan. Krya på dej.

- Får se. Hej.

- Hej.

- Hej. pling

(d) Det var det det. Återstod klockan. Sagt och gjort. Jodå, hon hade hittat den. Bra. Jo, jag skulle kila förbi om en kvart eller tjugo minuter och hämta den.

Det grydde utanför glastaket. Mina planer för dagen började klarna. Någonstans måste den fördrivas. Saker och ting hade en tendens att klarna framåt dagen såna här dagar. Alltså först avhämtning av klockan, sedan fördrivning av dagen, åtminstone förmiddagen. Inomhus. Någon att tala med. Denna någon borde vara ledig,

någotsånär bekant och helst inte ta illa upp. Jag konstaterade blixtnabbt att det var relativt tunnsått med sådana alternativ. och de hade inte blivit fler med åren. Man kunde ju inte bara hoppa in och säga: "Hej, här har du mej. Kommer du ihåg mej? Christer, du vet. Fem år sen." Osv. Alla arbetskamrater arbetade. Det låg i sakens natur. Kanske borde varelsen också helst vara av hankön — det skulle då inte verka som någon invit och dessutom bli mindre komplicerat och samtidigt mer lättarbetat taltekniskt. Kort sagt: återstod Larsa Dahlberg. Lite egen kanske. Men han skulle just därför ta det som fullt naturligt att jag dök upp. Dessutom hade jag stött på honom på tunnelbanan en månad tidigare, och han hade kastat ur sig några ord om att vi borde träffas. Som hittat.

Och si! Via några djärva bussbyten gled jag åter upp på Erstagatan och in genom Hasses port. Mannen med fårskinnspälsen och åkarbrasorna stod fortfarande kvar, fast han hade flyttat sig till en ny plätt 25 meter uppåt gatan. Hans ficka bågnade. Förmodligen hade han varit inne på något kafé och lånat en termos.

(e) Återförenad med min Swissomatic och några ursäkter lättare slank jag så än en gång ut genom portalen. Gatan var uppkörd och glashal. Jag sneddade över och svängde ner mot hörnet, när jag upptäckte att fårskinnspälsen följde efter mig.

Jag saktade ner mina steg och blev stående på tvärgatan. Han hann upp mig, andfått huttrande. Det verkade som om han ville fråga om något eller tigga en cigarrett.

Istället bjöd han på en. Han fick lyfta på termosén – jag hade gissat rätt – för att få upp det oöppnade paketet ur den väldiga segelduksfickan:

- Jag skulle vilja tala med er ett tag, sa han.
- Jaha, sa jag.